

Hız. Muhammed'(s.a.v), evrensel bir eğitim-öğretim sistemi getirmiş ve bütün kalpleri, bütün ruhları, bütün akılları, bütün nefisleri ideal ufka yükseltecek bir mesaj sunmuştur. Sadece O'nun getirdiği sistemdir ki hem ruhu, hem aklı hem de nefsi, yükselilecek en son noktaya ulaştırmıştır.

Efendimizin

1. Efendimiz, söylediği hakikatleri bizzat yaşayarak hayatıyla göstermiştir.
2. Dinî yükümlülükleri tadrîcî (yavaş yavaş, basamak basamak) bir sistemle öğretmiştir.
3. Öğretmede orta yolda durmaya ve insanları bıktırmaktan uzak durmaya riayet etmiştir.
4. Öğrenenler arasındaki kişisel farklılıkları göz önünde bulundurmıştır.
5. Karşılıklı konuşma ve soru-cevap şeklini kullanmıştır.
6. Yanlış düşünceyi söküp atmak ve gerçek doğru bilgiyi net bir şekilde muhatabın kafasına yerleştirmek için aklî ölçüleri kullanmıştır.
7. Muhatablarına soru yöneltmiş, böylece onların zeka ve bilgi seviyelerini ölçmüştür.
8. Mukayese ve örneklendirme metodunu kullanmıştır.
9. Benzetme ve halk arasında yaygın olarak kullanılan örnekleri kullanmıştır.
10. Anlattığı hususu, elinde herhangi bir şey ile yere ve toprağa çizerek bizzat göstermiştir.
11. Sözle beraber jest ve mimiklerini kullanmış ve el ile işaretlerde bulunmuştur.
12. Öneme binaen, halin mümkün kıldığı bir nesneyi bizzat eline almış, eliyle kaldırmış ve arkasından söyleyeceği hususu söylemiştir.
13. Muhatablarından bir soru gelmeden söze önce kendileri başlamıştır.
14. Muhatabının sorusuna eksik ve fazla olmadan cevap vermiştir.
15. Muhatabının sorusuna, onun ihtiyacına binaen sorduğundan daha fazlasıyla cevap vermiştir.
16. Muhatabını, güzel bir hikmete binaen, sorduğu sorudan daha önemli bir hususa yönlendirdiği de olmuştur.
17. Soru soranın sorduğu soruyu tekrarlamasını istemiştir.
18. Muhatabın aldığı cevabı tekrar etmesini istemiştir. Böylece cevap unutulmayacaktır.
19. Bildiği bir husustan dolayı kişiyi imtihan etmiştir ki bununla doğru cevap vereceği için kişiyi sena etmek, övmek istemiştir.
20. Önünde olan bir olaya karşı susma yolunu tercih etmiştir.
21. Öğretme esnasında meydana gelebilecek imkan ve fırsatları değerlendirmiştir.
22. Latife ve şaka yoluyla öğretmeyi tercih etmiştir.
23. Öğrettiği hususu yeminle tekit etmiş perçinlemiştir.
24. Öğretilen hususun öneme binaen sözü üç kere tekrar etmiştir.
25. Konunun önemini oturuşunu ve duruşunu değiştirerek ve sözü tekrar ederek göstermiştir.
26. Cevabı geciktirerek muhatabın sorusunu tekrar etmesini sağlayarak onu uyarmıştır.
27. Muhatabı intibaha sevk etmek için, onu omzundan veya elinden tutmuştur.
28. Muhatabı teşvik için veya onu sıkıntıya sokacak bir durumdan dolayı, bazı hususların gizli kalmasını yeğlemiştir.
29. Söyleyeceği hususun hafızalarda daha iyi yer etmesi veya ezberlenmesi için, sözü kısa ve öz bir şekilde ifade etmiş, daha sonra ise ayrıntılarına geçmiştir.

30. Cevabın birkaç madde ile verileceği durumlarda önce cevabın kaç maddeden oluştuğunu bildirmek için sayıyı söylemiş daha sonra saymıştır.
31. Va'z etme, nasihat etme ve öğüt verme metodunu kullanmıştır.
32. İnsanların şevklerini kamçılama veya neticesi elem verici hususlardan şiddetle uzaklaştırma (Tergib ve terhib) metodunu kullanmıştır.
33. Kıssa ve geçmiş ümmetlere ve insanlara dair haberlerle öğretme metodunu uygulamıştır.
34. Sorunun cevabının muhatabı utandırma ihtimali olan hususlarda önce nazik bir hazırlık süreci hazırlamış ve soruyu öyle cevaplandırmıştır.
35. Sorunun cevabının muhatabı utandırma ihtimali olan hususlarda üstü kapalı olarak kinaye yoluyla ve işaret ederek yetinmiştir.
36. Kadınlara öğretmeyi ve nasihat etmeyi de asla ihmal etmemiştir.
37. Halin gerektirdiği durumlarda öğretme hususunda azarlayıp paylamayı (ta'nif) ve kızmayı (gadab) da ihmal etmemiştir. Ne var ki onun paylaması ve kızması da merhamet yörüngesinde ve ümmetinin selameti için olmuştur.
38. Talim ve tebliğde, kitabeti (yazma metodunu) da kullanmıştır.
39. Yabancı dilleri (mesela Süryaniceyi) öğrenmesi için bazı sahabeleri görevlendirmiştir ki bu husus da günümüzde dünyanın dört bir tarafında İslam'ın güzelliklerini öğrenmek isteyenlere karşı yapılacak vazifenin çok önemli bir basamağını teşkil etmektedir.
40. Bizzat kendi mübarek zatıyla talimde bulunmuştur.